

**Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
NAC-Stadion, Lunetstraat te Breda**

12 augustus 1994

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport NAC-Stadion, Lunetstraat te
Breda / [Commissie voor de milieu-effectrapportage].

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-738-3

Trefw.: milieu-effectrapportage; milieu-effectrapportage; Breda / stadions ;
Breda.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Burgemeester en Wet-
houders van de gemeente Breda
Postbus 90156
4800 RH BREDA

uw kenmerk
MD/940015949

uw brief
d.d. 9 juni 1994

ons kenmerk
U583-94/Ver/eb/620-32

onderwerp
Advies voor richtlijnen NAC-Stadion,
Lunetstraat te Breda

doorkiesnr.
030 - 347 650

Utrecht,
12 augustus 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het NAC-Stadion te Breda. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ir. K.H. Veldhuis
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
NAC-Stadion, Lunetstraat te Breda

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport
NAC-Stadion, Lunetstraat te Breda

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
NAC-Stadion, Lunetstraat te Breda,

uitgebracht aan het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Breda door
de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. NAC-Stadion, Lunetstraat te Breda

de secretaris

drs. A.L. Vernooij

de voorzitter

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 12 augustus 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	2
2. Probleemstelling en doel	3
3. Te nemen en eerder genomen besluiten	4
4. Voorgenomen activiteit en alternatieven	5
4.1 De voorgenomen activiteit	5
4.2 Verkeer en vervoer	6
4.3 Alternatieven en varianten	8
4.3.1 Nul-alternatief als referentiesituatie	8
4.3.2 P-minus alternatief	9
4.3.3 Meest milieuvriendelijk alternatief	9
5. Bestaande toestand en autonome ontwikkeling van het milieu	10
5.1 Geluid	11
5.2 Bodem, lucht en water	11
5.3 Vegetatie, fauna en ecologische relaties	11
5.4 Landschap en cultuurhistorie	11
6. Beschrijving van de gevolgen voor het milieu	12
6.1 Algemeen	12
6.2 Geluid	12
6.3 Bodem, water en lucht	13
6.4 Vegetatie en fauna	13
6.5 Belevingsaspecten	13
6.6 Landschap en cultuurhistorie	14
7. Vergelijking van de alternatieven	15
8. Leemten in kennis, evaluatie achteraf	15
9. Samenvatting van het MER	16
10. Vorm en presentatie van het MER	16

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 9 juni 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Openbare kennisgeving van de start van de m.e.r.-procedure voor het NAC-Stadion te Breda uit 'De Stem' van 9 juni 1994
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De initiatiefnemer, de gemeente Breda, is voornemens een nieuw stadion met de daarbij behorende bijvelden en voorzieningen op te richten met een capaciteit van ruim 14.000 toeschouwers op de locatie Steenakker-Zuid (Lunetstraat).

De Commissie voor de milieu-effectrapportage meent dat in het MER voor dit project in het bijzonder de volgende punten aandacht behoeven:

- het integreren van milieudoelstellingen in de planvorming, zowel ten aanzien van het stadion zelf als het daartoe te wijzigen bestemmingsplan. Dankzij de situering aan een van de hoofdtoegangswegen (de 'entree') tot Breda en dankzij de aard van de voorgenomen activiteit biedt (de locatie van) het geplande stadion kansen om een visueel-ruimtelijk herkenningspunt in de stedenbouwkundige structuur van Breda tot ontwikkeling te brengen. De Commissie meent dan ook dat het voornemen zich goed leent voor een **symboolfunctie** van het gemeentelijk milieu-beleid: in de planvorming en uitvoering van het project dienen daartoe uitgangspunten van "**duurzaam bouwen**", efficiënt gebruik van water, energie en ruimte, terugdringing van (auto)mobiliteit en dergelijke te worden betrokken.
- Gelet op de aard van de voorgenomen activiteit en de daarbij optredende milieu-effecten acht de Commissie het wenselijk in het MER de aandacht daarnaast te richten op de samenhang tussen de voorgenomen activiteit en de mogelijke maatregelen ter beperking van overlast door verkeer. Aandachtspunten zijn onder meer beperking van parkeergelegenheid in relatie tot aanvullende verkeers- en vervoersmaatregelen. In dit licht wordt gevraagd varianten uit te werken waarbij de omvang van de parkeervoorzieningen wordt geminimaliseerd (een zogenaamd **P-minus alternatief**) of waarbij in het plangebied een '**transferium**' wordt gesitueerd.
- Het treffen van maatregelen om overlast aan de omgeving (geluidhinder, lichthinder, parkeeroverlast en zwerfvuil) te verminderen.

1. INLEIDING

De initiatiefnemer, het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Breda, is voornemens een nieuw stadion met de daarbij behorende bijvelden en voorzieningen op te richten met een capaciteit van ruim 14.000 toeschouwers op de locatie Steenakker-Zuid (Lunetstraat).

Het initiatief trekt meer dan 1000 auto's per dag aan, op dagen dat het stadion in gebruik is. Voor een dergelijke recreatieve activiteit dient een milieu-effectrapport (MER) te worden opgesteld. Het MER wordt opgesteld voor de besluitvorming over een bestemmingsplan, dat onder meer voorziet in de bouw van het stadion.

Op 9 juni 1994 ging de milieu-effectrapportage (m.e.r.) van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant. Bij brief van 9 juni 1994 (bijlage 1) heeft het college van Burgemeester en Wethouders van Breda de Commissie voor de milieu-effectrapportage verzocht advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport (MER). Bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure en voor de besluitvorming over het bestemmingsplan is de gemeenteraad Breda.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling van de werkgroep is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieueffectrapportage en wordt daarom verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

Het doel van dit advies is de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en aanwijzingen voor de inhoud van het MER te geven.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie rekening gehouden met de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen, voor zover deze reacties betrekking hebben op de milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit. In bijlage 4 wordt een overzicht gegeven van deze reacties.

2.

PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

De achtergrond van het huidige initiatief dient beschreven te worden en uit te monden in een probleemstelling. Bij de beschrijving van de probleemstelling dient onderscheid gemaakt te worden tussen het gebruik voor sportevenementen en voor andere evenementen voor het stadion zelf en de directe omgeving (parkeerterrein) ervan. Welke behoefte bestaat er aan dergelijke evenementen in de onderhavige voorziening?

Nader aangegeven dient te worden, welke relatie bestaat met aanliggende perifere detailhandel en commerciële bedrijfsterreinen. Dit geldt voor onder andere het verkeerssysteem (ontsluiting, parkeren), maar ook voor een milieuzorgsysteem (waterberging, energievoorziening).

In het MER zal een toetsing plaatsvinden van de criteria die tot de locatiekeuze hebben geleid (startnotitie, pagina 7). Daarbij dient ook aandacht te worden besteed aan:

- de ruimtebehoefte in relatie tot de niet-stadiongebonden activiteiten (was de keuze mogelijk anders uitgevallen als het alleen om een stadion ging?);
- de wijze waarop negatieve consequenties, zoals de afbraak van (monumentale) woningen, zijn meegewogen.

Geef hierbij een motivering voor het niet-handhaven van (een deel van) de bestaande bebouwing in de voorgenomen activiteit.

Het doel van het voornemen moet concreet en duidelijk worden omschreven. Hierbij dient expliciet te worden aangegeven in hoeverre, en zo ja welke, milieudoelen worden nagestreefd.

Met betrekking tot de belangrijkste milieu-aspecten dient het MER in te gaan op de doelstellingen die de initiatiefnemer zichzelf stelt om de milieubelasting zoveel mogelijk te beperken (vervoermanagement, materiaalgebruik, milieuzorg en dergelijke) en waar mogelijk positieve milieu-effecten te versterken. Deze doelstellingen kunnen de basis vormen voor een op te stellen milieuzorgsysteem voor het stadion en naaste omgeving.

Dankzij de situering aan een van de hoofdtoegangswegen tot Breda en dankzij de aard van de voorgenomen activiteit kan het geplande stadion een herkenningspunt in de stedenbouwkundige structuur van Breda gaan vormen. De Commissie meent dan ook dat het voornemen zich goed leent voor een **symboolfunctie** van het gemeentelijk milieu-beleid: in de planvorming en -uitvoering van het project dienen daartoe uitgangspunten van "duurzaam bouwen", efficiënt ruimtegebruik, terugdringing van (auto)mobiliteit en dergelijke te worden betrokken.

3.

TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

In het MER dient te worden aangegeven voor welke overheidsbesluiten het MER wordt opgesteld en door wie deze besluiten zullen worden genomen.

Hierbij dient tevens te worden aangegeven wat de status is van deze besluiten, de te volgen procedure(s) en tijdplanning.

Aangegeven dient te worden welke andere besluiten en privaats/publiekrechtelijke overeenkomsten nog moeten worden genomen teneinde het project ten uitvoer te kunnen brengen. Geef aan hoe de besluitvorming zal plaatsvinden over te treffen maatregelen en voorzieningen die buiten het bestemmingsplangebied vallen.

In deze m.e.r. treedt de gemeente Breda op als initiatiefnemer. Duidelijkheid is gewenst welke rol het NAC-bestuur in de besluitvorming speelt: welke randvoorwaarden stelt het bestuur aan de planvorming?

Het MER dient een beknopte beschrijving te geven van de relevante regelgeving, plannen en bestuurlijke uitspraken die invloed uitoefenen of beperkingen opleggen aan de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld. Naast een beschrijving van status en betekenis hiervan voor de bedoelde besluiten, dient ook te worden beschreven in welk opzicht deze een randvoorwaarde voor de verdere besluitvorming vormen.

Besteed daarbij vooral aandacht aan:

- Wijzer op weg; verkeer in andere banen; 1993 (integraal regionaal verkeers- en vervoerplan, vervoerregio Breda).
- Bestemmingsplan Heilaar-Steenakker (vastgesteld 1992).
- Waterbeheersingsplan Heilaar-Steenakker.
- Milieubeleidsplan Breda (1992).
- Groenstructuurplan Breda (1986).
- Publiek- en privaatrechtelijke overeenkomsten met betrekking tot het plangebied en de directe omgeving.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

4.1 De voorgenomen activiteit

De beschrijving van de voorgenomen activiteit omvat zowel het stadion, de locaties voor perifere detailhandel, commerciële bedrijven en een benzinestation, als voor de parkeervoorzieningen. De voorgenomen activiteit is te onderscheiden in de volgende onderdelen:

- stadion;
- stedenbouwkundige inpassing;
- wijziging van de bestaande situatie;
- gebruik en beheer van het stadion en omgeving;
- verkeer en vervoer; parkeervoorzieningen.

Stadion

Geef een beknopte beschrijving van het ontwerp van het stadion: bouwvolume, bouwhoogte en (bouwkundige) constructie. Besteed hierbij mede aandacht aan relevante milieu-aspecten zoals:

- aard en ligging van de verlichtings- en geluidsinstallaties;
- materiaalkeuze en vormgeving van gebouwen, bouwwerken en parkeerfaciliteiten; bij die keuze wordt aangegeven hoe rekening wordt gehouden met milieu-aspecten, gelet op productie, gebruik (grote onderhoudsbeurten en onderhoudsgevoeligheid), sloop en hergebruik van de materialen en constructies;
- geluidwerende voorzieningen;
- voorzieningen voor het opwekken van, het distribueren van en het besparen op energie;
- voorzieningen voor opvang, buffering en hergebruik van regenwater.

Hieruit dient duidelijk te worden gemaakt op welke wijze in het bouwplan uitgangspunten voor "**duurzaam bouwen**" een rol hebben gespeeld.

Stedenbouwkundig plan

Geef een beknopte beschrijving van de stedenbouwkundige opzet van het plangebied. Beschrijf de afzonderlijke bestemmingen; geef daarbij tevens aan de functionele en ruimtelijke relatie tussen de planonderdelen.

Aandachtspunten zijn:

- aard en ligging van de detailhandel en commerciële bedrijven;
- aantal, ligging en bereikbaarheid van parkeerplaatsen;
- groenvoorzieningen; inpassing binnen de ecologische infrastructuur;
- fasering van de uitvoering van de verschillende planonderdelen, onder meer met het oog op de realisatie van parkeervoorzieningen en openbaar-vervoer-voorzieningen.

De in het stedenbouwkundig plan beschreven verkeersvoorzieningen dienen gerelateerd te worden aan de in § 4.2 gevraagde gegevens.

Wijziging van bestaande situatie

Geef hierbij aan welke ingrepen in de bestaande situatie noodzakelijk zijn. Aandachtspunten zijn:

- aard, omvang en ligging van bestaande bebouwing;
- wijze van bouwrijp maken van het terrein;
- mogelijkheden voor hergebruik van sloopmateriaal.

Gebruik en beheer van het stadion en omgeving

Geef een overzicht van de omvang, frequentie en globale tijdsindeling van alle (type) evenementen die in of rond het stadion plaats zullen vinden. Geef daarbij aan de wijze van geluidsversterking per soort evenement. Beschrijf de maatregelen en voorzieningen om geluid- en lichthinder te beperken.

Besteed hierbij tevens aandacht aan milieuzorg-aspecten, zoals:

- omvang en beheersing van afvalstromen (ook 'zwerfvuil'), wijze van verwijdering en scheiding van afval; maatregelen ter bevordering van hergebruik van afval;
- wijze van reiniging van het stadion en omgeving.

4.2 Verkeer en vervoer

De verkeer- en vervoerssituatie dient beschreven te worden. Maak daarbij onderscheid tussen thuiswedstrijden van NAC en andere evenementen zoals Taptoe, kermis, popconcerten et cetera.

Aandachtspunten bij deze beschrijving zijn:

- verkeers- en vervoersprognoses op basis van gegevens over de modal-split (vervoermiddel-keuze);
- beschrijving van de te nemen verkeersmaatregelen en met name mogelijkheden om het niet-autoverkeer te bevorderen;
- noodzakelijke parkeervoorzieningen en verkeerskundige inrichting van de omgeving van het stadion.

Inzicht in deze onderwerpen dient gegeven te worden aan de hand van een gericht onderzoek naar de huidige herkomst, vervoermiddel-keuze en andere verplaatsingsgedragskenmerken van de bezoekers van het NAC-stadion. Zo mogelijk voor zowel een topwedstrijd als een 'gewone' competitie-wedstrijd.

Het verdient aanbeveling om voor het nieuwe NAC-stadion een verkeers- en vervoersplan op te stellen, waarin deze gegevens zijn opgenomen. Daarbij verdient het aanbeveling expliciet aan te geven op welke wijze is getracht milieu-aspecten in het plan te integreren.

Verkeer- en vervoersprognose

Inzicht dient per groep evenementen te worden gegeven in de volgende aspecten:

- de belangrijkste herkomstgebieden van bezoekers, zodanig gedetailleerd, dat vast te stellen is volgens welke route men het stadion zal benaderen (per auto, per openbaar en besloten vervoer en fiets) en dat reistijd- en prijsvergelijkingen zinvol kunnen worden gemaakt;
- de te verwachten modal split op grond van onder andere reistijdverhoudingen tussen de verschillende vervoerswijzen voor de belangrijkste herkomstgebieden en de prijsverhoudingen (parkeerkosten, variabele autokosten, openbaar-vervoerkosten);
- de bezettingsgraad van de auto per soort evenement en de wijze waarop deze bepaald is;
- de te verwachten intensiteiten en reizigersaantallen voor de verschillende vervoerswijzen op de omliggende wegvakken en lijnen alsmede de eventuele knelpunten en oplossingen; daarbij aandacht voor de maatgevende periode en voor het niet-stadiongebonden verkeer.

Maatregelen

- het aantal beschikbaar gestelde parkeerplaatsen voor stadionbezoekers en het effect dat dit heeft op autobezitters om per auto naar het stadion te gaan;
- de ligging van de benodigde parkeercapaciteit voor auto's en voor bussen, waarbij ook de in- en uitstapplaatsen dienen te worden aangeduid, een en ander voor de verschillende groepen supporters;
- gebruik van bestaande parkeervoorzieningen elders (garages of andere parkeerplaatsen);
- verminderen van parkeerbehoefte bij stadion door vervoermanagement of anderszins (stimuleren carpoolen, combinatiekaarten, P+R);
- de wijze waarop de modal-split ten gunste van openbaar vervoer en fietsen/-lopen beïnvloed wordt en de wijze waarop het gebruik van de auto wordt ontmoedigd, ondanks het gebruik van de parkeervoorzieningen bij het stadion;
- de wijze waarop ongewenst parkeergedrag in omliggende woon- en werkgebieden wordt voorkomen;
- situering/locatie van extra voorzieningen bij grote evenementen (vervoer vanaf parkeerplaatsen naar het stadion en vice versa; veiligheidsvoorzieningen).

Inrichting van stadion en omgeving; verkeersgeleiding

Geef voor de verschillende verkeers-/vervoersstromen aan de voorzieningen voor geleiding, routing en afhandeling. Aandachtspunten zijn:

- vorm, inrichting en capaciteit van de verbinding tussen stadion en stations voor de geleiding van grote groepen stadionbezoekers;
- voorzieningen voor fietsenstalling (bewaakt/onbewaakt);
- voorzieningen voor een eventueel parkeerverwijssysteem;
- veiligheidsvoorzieningen voor geleiding van (verschillende) bezoekersstromen naar en binnen het stadion.

4.3 Alternatieven en varianten

De keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten dient in het MER zorgvuldig te worden gemotiveerd; de alternatieven dienen gerelateerd te zijn aan het doel van het voornemen en moeten wat betreft diepgang, detaillering en abstractieniveau vergelijkbaar worden beschreven en uitgewerkt.

Binnen de gegeven begrenzing van het plangebied kunnen in ieder geval de volgende varianten worden opgesteld:

- Een variant waarbij wordt uitgegaan van een beperkte omvang van auto-parkeervoorzieningen ter grootte van de oppervlakte van een evenemententerrein (al dan niet gecombineerd met een ondergrondse parkeergarage).
- Een variant met medegebruik van de parkeervoorzieningen voor een transferium. De gunstige situering van het plangebied aan de westelijke toegang van Breda kan het aantrekkelijk maken de parkeervoorzieningen als transferium te benutten, dat wil zeggen als opvang van autoverkeer van buiten de stad, en vervoer van hieruit per openbaar vervoer naar binnen het stedelijk gebied gelegen werkgebieden.
- Combinatie van parkeervoorzieningen met bedrijfsterreinen.

In het MER dienen in ieder geval de volgende alternatieven te worden beschreven:

- het nulalternatief;
- een parkeerbeperkend alternatief;
- het meest milieuvriendelijke alternatief.

Daarnaast kan in het MER reeds een voorkeursalternatief worden aangeduid.

4.3.1 Nul-alternatief als referentiesituatie

Ter vergelijking dient te worden beschreven wat er zou gebeuren als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen. Hierbij dient de situatie rond het huidige NAC-stadion te worden beschreven.

Het bijbehorende gebruik van de infrastructuur en het openbaar vervoer, exclusief dat voor de stadionbezoekers, dient te worden berekend voor het jaar 2010. De zich dan voordoende situaties ten aanzien van locatie, inrichting, gebruik en beheer, ook wel aangeduid als 'nul-alternatief', dienen als referentie in het MER te worden opgenomen.

Een goede inschatting van de modal split bij het huidige NAC-stadion, dient onderdeel te zijn van de referentiesituatie. Hierbij hoort tevens inzicht in de herkomst (woongebied) van de toeschouwers en in de verkeers- en vervoersstromen van en naar het huidige stadion in Breda. Op grond van de berekende modal split wordt vergelijking van milieu-effecten tussen het nulalternatief en een voorkeursalternatief mogelijk.

De betekenis daarvan is, dat uit deze vergelijking blijkt of en hoe groot de verandering in autogebruik zal zijn als de functie van het huidige stadion wordt vervangen door een nieuw stadion aan de Lunetstraat.

4.3.2

P-minus alternatief

De Commissie adviseert een parkeerbeperkend-alternatief, het P-minus alternatief, uit te werken. In het P-minus alternatief blijft de oppervlakte parkeerterrein beperkt tot de oppervlakte die voor gebruik als evenemententerrein noodzakelijk is, ruwweg een oppervlakte van 2 HA. Aangegeven dient te worden wat de corresponderende parkeercapaciteit is, zowel bij activiteiten in het stadion als daarbuiten. Beschreven dient te worden of het mogelijk is door een adequaat verkeers- en vervoersplan op andere wijze te voorzien in de eis van een goede bereikbaarheid van het stadion. Daarbij moet tevens worden aangegeven welke maatregelen genomen kunnen worden om parkeeroverlast in aangrenzende woon- en werkgebieden te voorkomen.

Indien uit bovenstaande analyse mocht blijken dat toch een grotere parkeercapaciteit noodzakelijk is, dan dient aangegeven te worden hoe groot deze minimaal vereiste parkeercapaciteit is en waar/hoe deze gesitueerd kan worden.

Overwegingen bij dit alternatief zijn:

- het is wenselijk inzicht te verschaffen in de minimaal vereiste parkeerruimte voor bezoekers aan het stadion;
- een kleinere parkeeroppervlakte kan wenselijk zijn omdat de geplande parkeeroppervlakte van ruim 4 HA in visueel ruimtelijk opzicht moeilijk hanteerbaar is.

Tijdens de uitwerking kan blijken dat dit alternatief deel kan uitmaken van het meest milieuvriendelijke alternatief.

4.3.3

Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) dient gelijkwaardig aan de andere alternatieven beschreven te worden.

Daarbij dient te worden uitgegaan van minimalisatie van het aantal bezoekers per auto.

De volgende maatregelen kunnen bij het mma betrokken worden:

- Optimale ontsluiting van het stadion met het openbaar en besloten vervoer, optimale ontsluiting voor fietsers en voetgangers.
- Grotendeels voorverkoop, gekoppeld aan de keuze met of zonder betaald parkeren. Vervolgens een parkeervignet bij het kaartje met daarop eventueel al de betreffende parkeerzone, waar men terecht kan.
- Goede afsluiting van parkeerruimte in de aangrenzende woon- en werkgebieden, behalve voor bewoners en bedrijven.

Daarnaast kunnen maatregelen en voorzieningen voor de bouw, de inrichting en het beheer bij het mma betrokken worden die de best mogelijke milieubescherming bieden, dan wel positieve milieu-effecten versterken en milieuschade beperken. Hiermee kan inhoud gegeven worden aan uitgangspunten voor "**duurzaam bouwen**". Te denken valt daarbij onder andere aan het creëren van mogelijkheden voor:

- opvang, buffering en hergebruik van regenwater;
- energiebesparing door bijvoorbeeld energiebesparingssystemen, warmtekrachtkoppeling en gebruik van zonne-energie;
- optimale aansluiting bij de (gewenste) ecologische infrastructuur en de stedelijke groenstructuur; voorzieningen voor broedgelegenheden voor vogelsoorten.

5. BESTAANDE TOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING VAN HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

De beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten (autonome) ontwikkelingen indien de voorgenomen activiteit niet wordt gerealiseerd (nul-situatie), dient als referentiekader voor de beoordeling van de gevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Ook de directe omgeving van het gebied dient bij de beschrijving te worden betrokken indien en voor zover daarin veranderingen te verwachten zijn. Dit betekent dat het studiegebied voor de diverse aspecten verschillend van grootte kan zijn.

De basis van de beschrijvingen wordt gevormd door bestaande literatuur- en veldgegevens.

Een gedetailleerde kaart van het studiegebied en een overzichtskaart van de omgeving zijn hierbij van belang.

Bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling behoren de mogelijke (na-ijlings)effecten te worden betrokken van inmiddels voltooide of nog lopende activiteiten (inzake woningbouw, recreatie, bedrijfsvestigingen en dergelijke) alsmede van activiteiten waarvan redelijkerwijs is te voorzien, dat zij zullen worden uitgevoerd.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de ontwikkelingen daarvan zal het MER, voor zover relevant en van belang voor de beslissingen, aandacht moeten besteden aan de volgende aspecten.

5.1 Geluid

Bij de relevante geluidgevoelige bestemmingen in de omgeving dienen voor de bestaande situatie te worden bepaald:

- het referentieniveau van het omgevingsgeluid, zijnde de hoogste waarde van het L_{95} van het omgevingsgeluid of het L_{eq} van zoneringsplichtig wegverkeer minus 10 dB(A);
- wegverkeerslawaaibelasting;
- railverkeersbelasting.

Het referentieniveau en de verkeerslawaaibelasting dienen te worden bepaald bij de gevels van geluidgevoelige bestemmingen voor de relevante perioden, dat het stadion in gebruik zal zijn, te weten de doordeweeksedagperiode (07.00-19.00 uur) en -avondperiode (19.00-23.00 uur) en de zondag(middag).

Aangaande definities en begrippen wordt verwezen naar de Circulaire Industrielawaai en naar de "Handleiding meten en rekenen Industrielawaai" (IL-HR-1301).

5.2 Bodem, lucht en water

De volgende aspecten dienen beknopt te worden beschreven:

- bodemkwaliteit;
  - peilen en kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater;
- en, voor zover van belang vanwege de gevoelige bestemmingen binnen de beïnvloedingssfeer:
- luchtkwaliteit, achtergrondniveaus luchtverontreiniging op leefniveau (parameters: CO, NO_x, C_xH_y).

5.3 Vegetatie, fauna en ecologische relaties

Geef een beknopte beschrijving van de functie van het plangebied in de (gewenste) stadsecologische infrastructuur. Geef ter onderbouwing hiervan een beknopte beschrijving van de in het plangebied aanwezige natuurwaarden, bijvoorbeeld aan de hand van een beschrijving van vegetatietypen, indicatorsoorten (voor kwelsituaties), en bijzondere soorten.

5.4 Landschap en cultuurhistorie

Geef een beknopte beschrijving van de huidige visueel-ruimtelijke karakteristiek van het plangebied. Geef aan welke landschappelijke en stedenbouwkundige functie het gebied thans vervult in het stedelijke gebied van Breda.

Geef inzicht in de cultuurhistorische waarden van het plangebied; geef daartoe een inventarisatie van archeologische waardevolle terreinen¹) en van gebouwde monumenten.

---

1 Zie ook inspraakreactie nr. 1, bijlage 4.

6. **BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU**

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

6.1 **Algemeen**

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dient niet alleen aandacht te worden geschonken aan effecten van tijdelijke aard, maar vooral ook aan de permanente gevolgen. Ook moet worden nagegaan in hoeverre de gevolgen (nagenoeg) onomkeerbaar zijn. De gevolgen moeten zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang worden beschouwd. De te verwachten effecten dienen steeds te worden gerelateerd aan de bestaande toestand en de te verwachten ontwikkeling van het milieu.

Bij de voorspellingen dient te worden aangegeven, welke methoden of modellen zijn gebruikt en waarom. Aannamen dienen te worden gemotiveerd.

Bij de resultaten van de voorspellingen dient te worden aangegeven, tussen welke grenzen zij kunnen variëren als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en de gebruikte invoergegevens. Bij onzekerheid over het eventueel optreden van milieu-effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare, redelijk te verwachten, situatie worden beschreven.

Bij de gevolgen van het voornemen voor het milieu, dient tevens te worden ingegaan op de cumulatie van emissies/effecten.

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dient een beschouwing te worden gewijd aan het te verwachten resultaat en de effectiviteit van mogelijke maatregelen om de negatieve gevolgen voor het milieu te beperken of te compenseren.

6.2 **Geluid**

Geef aan in hoeverre, op welke tijdstippen/perioden en voor hoeveel mensen er geluidhinder zal optreden.

Geef aan welke maatregelen er kunnen worden getroffen om de hinder te beperken of te voorkomen en wat de effecten van deze maatregelen zullen zijn.

Voor de beoordeling van de geluidsaspecten dienen in het MER de volgende gegevens te worden opgenomen:

- de bij bestaande en geprojecteerde geluidgevoelige bestemmingen (woningen en dergelijke) te verwachten equivalente geluidniveaus en piekgeluidniveaus ten gevolge van de (sport)evenementen in of nabij het stadion;
- de toename van de verkeerslawaaibelasting bij bestaande geluidgevoelige bestemmingen in de omgeving ten gevolge van en ten tijde van activiteiten in of bij het stadion;

- de duur van voornoemde toename en de periode (dag, avond, nacht, zondag) waarin deze zal plaatsvinden;
- de wijze waarop de geluiduitstraling vanuit het stadion naar de omgeving zal worden beperkt, door toepassing van ten minste de gangbare geluidsbeperkende en -werende voorzieningen.

De aan te geven equivalente geluidniveaus, L_{eq} in dB(A), dienen te worden bepaald voor elke relevante periode waarin deze zullen kunnen optreden.

6.3 Bodem, water en lucht

Beschrijf de veranderingen in de luchtkwaliteit langs de belangrijkste aan- en toevoerwegen, in en nabij de parkeergelegenheid tijdens spitsuren en perioden direct voor en na de aanvang, respectievelijk afloop van evenementen in het stadion.

Beschrijf de veranderingen in bodemlagen en bodemopbouw (bijvoorbeeld ten gevolge van grondverzet), die kunnen leiden tot veranderingen in de waterhuishouding.

Geef een kwalitatieve beschrijving van de veranderingen in het hydrologisch en waterhuishoudkundig systeem. Deze beschrijving kan mede worden gebruikt als bouwsteen van de beschrijving van een eventuele verandering van de ecologie van watergebonden vegetaties (kwelsoorten).

6.4 Vegetatie en fauna

De invloed die realisering van het voornemen kan hebben op de vegetatie en fauna, bijvoorbeeld verbreken van, of aansluiten op de stadsecologische infrastructuur en daaraan gekoppeld af- of toename van de soortenrijkdom binnen het gebied.

Besteed hierbij met name aandacht aan de gevolgen voor de (potentiële) ecologische functie van de beekloop/het beekdal (Weteringloop) aan de westzijde van het plangebied.

6.5 Belevingsaspecten

Tot de te beschrijven belevingseffecten behoren onder andere de veiligheid op de wegen in de omgeving, de daarmee in verband staande bereikbaarheidseffecten, parkeeroverlast, de mogelijke stankhinder door het verkeer (vooral bij filevorming) en de overlast door bezoekers van het stadion. Ook dient te worden aangegeven welke mogelijke effecten zijn te voorzien op de sociale veiligheid op tijdstippen waarop het stadion en de omliggende terreinen verlaten zijn. Bij de beschrijving van de visuele effecten (dichtbij en verder weg), dient met name te worden aangegeven welke lichthinder is te verwachten. Daarbij dient te worden ingegaan op:

- de wijze van verlichting van de gebouwen;
- de toename van de lichtintensiteit op straatniveau bij de woningen;

- de afscherming van open lichtbronnen ter voorkomen van hinderlijke luminantieverschillen;
- het tijdstip van verlichting van gebouwen en reclameborden: elke avond en nacht of alleen tijdens de evenementen;
- hinder ten gevolge van spiegeling.

6.6 Landschap en cultuurhistorie

Voor de beoordeling van de landschappelijke/stedebouwkundige aspecten dienen de volgende gegevens in het MER te worden opgenomen dan wel uitgewerkt:

- a. Plattegronden met de situering van het complex (1:10.000);
- b. Overige gegevens zoals schetsen of maquettes die een beeld geven van visueel-ruimtelijke gevolgen van het voornemen.

Geef een beschrijving van de invloed van het voornemen, inclusief de bijbehorende infrastructurele voorzieningen, op de beeld- en belevingswaarde van de naaste en verdere omgeving.

Beschrijf de te treffen voorzieningen die beogen een goede ruimtelijke relatie tot stand te brengen tussen het stadion en bijbehorende voorzieningen enerzijds en de stedelijke bebouwing anderzijds.

Geef een beschrijving van de gevolgen voor archeologische terreinen of bouwkundige monumenten. Geef aan welke mogelijkheden er zijn dan wel welke inspanningen er zijn gedaan om deze cultuurhistorische waarden te ontzien.

7. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven moeten wat hun milieu-aspecten betreft met elkaar worden vergeleken, met als referentiekader de autonome milieu-ontwikkeling. Hierbij dienen ook normen en streefwaarden van het milieubeleid te worden beschouwd.

Presentatie van de milieugevolgen van de verschillende aspecten van de onderscheiden alternatieven in een tabel biedt een goede basis voor een onderlinge vergelijking van de alternatieven.

Bij de vergelijking van de alternatieven kunnen de globale kostenaspecten van de in beschouwing genomen alternatieven en varianten worden betrokken. Dit is in het kader van m.e.r. echter niet verplicht.

8. LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. Ook de betekenis van deze **leemten** voor de besluitvorming moet worden aangegeven. Daarnaast kunnen ook worden vermeld:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens (bijvoorbeeld inventarisaties en karteringen);
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

Het bevoegd gezag dient bij het besluit omtrent de vergunning een **evaluatieprogramma** op te stellen teneinde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken. Dit evaluatieprogramma houdt rechtstreeks verband met de taak van het bevoegde gezag om de effecten op het milieu duurzaam te volgen en te kunnen voorzien in aanvullende en mitigerende maatregelen.

In het MER kan reeds in concept een dergelijk evaluatieprogramma worden opgezet. Hierbij zullen de vastgestelde leemten in kennis en informatie betrokken kunnen worden. Ook de monitoring van milieu-effecten zal onderdeel uitmaken van het evaluatieprogramma.

9. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

In de samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit bijvoorbeeld gebeuren met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

De samenvatting dient aan het bevoegd gezag en aan een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te geven voor de beoordeling van het MER en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven.

10. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

In verband hiermee beveelt de Commissie aan:

- het MER beknopt van opzet te houden en te beperken tot die informatie, die relevant is voor de te nemen besluiten;
- sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke taal anderzijds, te vermijden;
- in te gaan op relevante vragen over het project, zoals die uit de inspraakreacties naar voren zijn gekomen;
- afwijkingen van de richtlijnen te motiveren;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen) niet in het MER zelf, maar in bijlagen op te nemen;
- in het MER een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst op te nemen.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
NAC-Stadion, Lunetstraat te Breda

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 9 juni 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Gemeente Breda

College van Burgemeester en Wethouders

Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen :	10 JUNI 1994
nummer :	774-94
dossier :	620-1 <i>ix</i>
kopie naar :	Sc-pres-breda

Correspondentieadres
Postbus 90156
4800 RH Breda

Stedskantoor
Claudius Prinsenlaan 10
Telefoon 076-293 000
Fax 076-293 240

Uw brief

Datum
09 JUNI 1994

Ons kenmerk
MD/940015949

Onderwerp
toezending startnotitie

Telefoon / Behandeld door
484511

Bijlagen
1

Geachte commissie,

Ingevolge artikel 7.13 van de Wet milieubeheer delen wij u mede dat wij voornemens zijn een voorstel aan de raad te doen over het vaststellen van een bestemmingsplan waarin de realisatie van een voetbalstadion wordt mogelijk gemaakt. Wij zijn van oordeel dat bij de voorbereiding van dat besluit een milieu-effectrapport moet worden gemaakt.

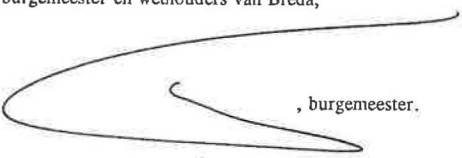
Wij stellen u in de gelegenheid om advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport. Daartoe treft in de bijlagen de startnotitie aan.

De openbare kennisgeving als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid vindt plaats op donderdag 9 juni 1994.

Wij zien uw advies met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Breda,

, burgemeester.

, secretaris.

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de startnotitie in De Stem d.d. 9 juni 1994

gemeente breda

BEKENDMAKINGEN

BEKENDMAKING START MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE NAC-STADION

Burgemeester en wethouders van Breda maken bekend dat de gemeenteraad van Breda heeft besloten om de bouw van een nieuw voetbalstadion met bijvelden voor NAC voor te bereiden. Het nieuwe stadion gaat het bestaande aan de Beatrixstraat vervangen.

Als locatie voor het nieuwe stadion is gekozen voor het gebied Steenakker-Zuid, gelegen tussen de Lunetstraat, de spoorlijn Breda-Dordrecht en het tracé van de toekomstige west-tangent.

Voordat de bouw van het stadion kan beginnen moet eerst het bestemmingsplan worden gewijzigd. Bij de voorbereiding van die wijziging moet een milieu-effectrapport worden gemaakt.

Doel van het milieu-effectrapport is het milieubelang een voldoende plaats te geven bij het besluit tot wijziging van het bestemmingsplan voor Steenakker-Zuid.

De procedure voor het maken van een milieu-effectrapport begint met de zogeheten startnotitie. In de startnotitie wordt onder meer globaal beschreven welke gevolgen het stadion heeft voor het milieu.

Vanaf morgen, vrijdag 10 juni 1994 ligt de startnotitie voor het milieu-effectrapport ter inzage bij de balie milieu op het stadskantoor.

Op woensdag 22 juni 1994 wordt er een openbare zitting over de startnotitie gehouden in het bedrijfsrestaurant van het Stadskantoor, Claudius Prinsenlaan 10 in Breda. De openbare zitting begint om 20.00 uur.

Het is mogelijk om tot en met vrijdag 6 juli 1994 opmerkingen (inspraak) te maken over de startnotitie. De reacties kunnen schriftelijk worden ingediend bij:

Gemeenteraad van Breda
t.a.v. de directeur Milieudienst
Postbus 2180
4800 CD BREDA

Mondelinge reacties kunnen worden ingebracht op de openbare zitting op woensdag 22 juni.

Op basis van de startnotitie, de inspraakreacties en de adviezen van o.a. de Commissie voor de milieu-effectrapportage stelt de gemeenteraad de richtlijnen voor het milieu-effectrapport vast. De richtlijnen bepalen wat er in het milieu-effectrapport onderzocht moet worden. Naar verwachting komen de richtlijnen aan de orde in de vergadering van de gemeenteraad van 22 september 1994.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: college van Burgemeester en Wethouders gemeente Breda

Bevoegd gezag: gemeenteraad van Breda

Besluit: vaststellen bestemmingsplan

Categorie Besluit m.e.r.: 10.1

Activiteit: het oprichten van een nieuw stadion met de daarbij behorende bijvelden en voorzieningen met een capaciteit van ruim 14.000 bezoekers

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 9 juni 1994

richtlijnenadvies uitgebracht: 12 augustus 1994

Samenstelling van de werkgroep:

prof.dr.ir. F.M. Maas

ir. E.H. Poelstra

ir. K.H. Veldhuis (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. A.L. Vernooij

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	940706 940726 940726	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB)	Amersfoort	940721 940727 940802
2.	940630	KILI Advies Zuid-Holland	's-Gravenhage	940721
3.	940629	NV Casema Kabeltelevisie	Breda	940721
4.	940621	M.J. van Rijen	Breda	940721
5.	940718	Hoogheemraadschap West-Brabant	Breda	940802
6.	940622	Verslag openbare hoorzitting d.d. 22 juni 1994 Breda	Breda	940721